

לו:

עין משפט
גר מצוה

גד א מיי פירא חבל
סנהדרין הלכה א
והלכה טור שריע חרמ
סמין א ספק ה:
גד ב מיי ש פירא חבל:
גד ד מיי פירא חבל:
גד ה מיי פירא חבל:
גד ו מיי פירא חבל:
גד ז מיי פירא חבל:
גד ח מיי פירא חבל:
גד ט מיי פירא חבל:
גד י מיי פירא חבל:
גד יא מיי פירא חבל:
גד יב מיי פירא חבל:
גד יג מיי פירא חבל:
גד יד מיי פירא חבל:
גד יה מיי פירא חבל:
גד יז מיי פירא חבל:
גד יח מיי פירא חבל:
גד יט מיי פירא חבל:
גד כ מיי פירא חבל:
סנהדרין הלכה ג:
גד ל מיי פירא חבל ט:

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לא תוריי פטור. לאו אהין הכל כשרין לדון דיני נפשות קאי דלאס
כן הוה ליה למימר לאחויי חלל דהו רבנא טפי דאפי'
חלל דכשר לכא נקהל פסול לדון דיני נפשות משום דכתיב אתך
בדומה לך ועוד הוה נהדיא קמיני לה אלא כהנים לויס וישראלים
המשאין לכהונה אלא אהלל כשרין
לדון דיני ממונות קאי וכן מוכח
הכרומא דנדיד אדיני ממונות ואע"ג
דכפרק בלא סמין (גדה דף מט: וסס)
קענדד ריכומא איהכא אדיני נפשות
מ"מ נקט עיקר מילתא משום דיני
ממונות וא"ת לימא לאחויי סומא
דכשר לדון דיני ממונות לתנא דמתני'
כדאמרין לעיל (דף נד: וסס) ופסול לדיני
נפשות כדאי' ברש מלות חליטה (יבמות
דף קז. א) וסס) דממעט סומין מדמני רב
יוסף כסש שב"ד מנוקין נדקדק כן
מנוקין מכל מוס ומיהא טעמא נמי
יש לפסול כל מומין כיון דקאמר קראט'
דמוס כן במוס ממס איירי וי"ל
דמשמע ליה מתני' בפסול יוסקין
כדאמרין בזה טורכ (לעיל דף סו:)
למתניין דלא סמין מדע קמני סיפא
אלא כהנים דאי וישראלים המשאין
לכהונה: **תנינא** הדיא ויטנא.
אזלימיה דרב יהודה קשה ליה אמאי
לאיטרך ליה למימר אחרתי מתניין
לאחויי ממור דאי למתניין מאי
פריך הא קמני התם טועא כה"ג
אע"ג דתני להו נשאר דוכמי וכה"ג
אשכח בפרק כלל דגריס בפסמיס
(דף סט: וסס) גבי כולל גדול א"ר עקיבא
כל מלאכה שאפשיכ דעשותה:
הדיא איתיי גר. השתא משמע
דסתם גר כשר לדיני ממונות
וק' דכפרק החולין (יבמות דף מה: וסס)
אכשירה גרנא לכל מרי גר רחל
ומני' (ספורסי דכנל דינין דלמו
מישראל מקרב אחיך קרינא ניה
אלמא כעיא אמו מישראל וי"ל דהכא
מיירי לדון גר חבירו כדאמרין בפ'
מלות חליטה (שס דף קג. וסס) גר
דן חבירו דבר תורה ואס היתה אמו
מישראל דן אפילו ישראל ולא כמו
שפ"ה דלענין דיני נפשות איירי דין
חבירו ולא ישראל אבל לדיני ממונות
כשר ועוד דהתם מיימי קרא דמקרב
אחיך ואילו דיני נפשות מיעעמי
בסמוך מושאו אתך וא"ת והא דלמר
בפ' עשרה יוסקין (מכות דף עז: וסו)
גבי מי שהוזקו אנחתי משוטרי
הריבס למימרא דלא מוקמיין פסולין
ורמניה הכל כשרין לדון ואמר רב
יהודה לאחויי ממור ומאי קאיא

כי קאמר רב. דתלמידי נמנה לא אמר אלא כגון רב כהנא ורב אפי'
דלגמריה הוו זכירי למה שמע מרבו אבל לכפריה למנא ראויה
וליישב הטעמים אינן זכירין הלכך גרנא זכאי נפשיה הוה דאי משום
גמרא דשמע מיניה כל ישראל נמי ממשא קבלו ואין אלו טעמים
הכנה לכו דלימא אס היתה חכמתו
מפי רב אחר הו זכירי אשור אחר:
עשרה דברים. תנן במתני' (דף נד:).
ויכולין אינן נהניין דין שור הנסקל.
להיות שזה לדיני נפשות אף על פי
שאמרנו בפ"ק (דף ג:). לענין עשרים
ושלשה כמימא בעלים כן מיתא השור:
חוק מעשרים ושלושה. שצריך כ"ג דבני
נפשות: **לא טעה**. לדעה ע"פ אחד
אבל אהא משה לחובה דין השור ע"פ
אחד. ומיהא גמיר לכולה מעלות דלא
נהיגי חוק מ"ב"ג ומסתברא דהיקש
להכי אחי חוק עיקר דין ומחילתו
אבל כוליה אינן הוללה אחי ומה לנו
לחוק על שור המועד מוטב לקיים בו
ועברת הרע (דברים טו:). **הא תשעה**
הוו. והדר פסקין' אלתקפתין והא י'
תנן במתני' ואמר האי דקאי לן ט'
הוו משהו דלין הכל כשרין ועשרים
ושלשה חדא היא דמאי טעמא ממור
פסול מדיני נפשות משום דבעינן כ"ג
דהיינו סנהדרי וצנסהדרי כתיב
(ומבדיל) ונשאו אתך בדומין לך
מיוחסין כמותך: וכן. ששכח ככר
לער גדול נכנס ואינו רחמני וכן
סריס: **מטיפה כשירה**. מורע ישראל:
מכל מוס. פגם טפחה: **משום**
שכינה. הך דבני משה הוא דבעינן
מיוחסין שיהו ראי ששורה שכינה
עליהן: **שכינה**. דכתיב (סס) ואללתי
מן הרוח: **ונשאו אתך**. כנסהדראות
שמילן לו יתרו לשפוט את דעין דלין
כאן משום שכינה דכתיב והקל מעליך
ונשאו אתך ולא מן ונשאו אתך במשא
העס (סס) יליף דההוא נשכעיס
זקנים שהלכו עמו לאלל מעד כתיב
ומשום שכינה: **מתני' סנהדרין**.
אף על כ"ג: **כתיב גורן עגולה**.
בעגולה היו יושבין כדי שיהו כולן
רואין זה את זה לפי שכל היו יושבין
בצורה אחת פני הראשונים רואין את
זה ובעגולה שלימה אינן יושבין לפי
צדדין בעלי הדין והעדים ליכנס
לדבר כפני כולם שיהו כולן רואין את
העדים ומדקדקין (ג) בדברים ולא שיהא
פני העדים לשורה זו ואחוריהם לזו:
וכותבין דברי המוכזב והמחייבין. שניהם
כותבין דברי המוכזב ושניהם כותבין
דברי המחייבין שאס יענה האחד
ויכח כתבו (ו) על של חבירו: **שלושה**. הוו שממוך טורח הטעמים שירבה
עליהן יטעו דבדכ אלא א' כותב דברי המוכזב וא' כותב דברי המחייבין
והג' כותב דברי כולם וממוך שאין טורח רב בעליהם לא יקצרו דבדכ
ואס יענה אחד מהם יוכיח כחש של שלישי: **יושפוטין לפנין**. אף הן
בעגולה אלא שהגדולים יושפין על הספסלין והתלמידים על הקרקע:
ושלש

היינו לדון חבירו וי"ל דשאי ממור הואיל ואביו ואמו מישראל מקרב
אחיך קרינא ביה והאי דקאמר לריכא אע"ג דגר וממור חלוקין מ"מ
נקט לריכומא דשייכא לפי המשנה השניה סתם ואין חילוק זה
מפורש בה וא"ת ברש מלות חליטה (דף קג: וסס) דא"ל טשמואל בר
יהודה לרב יהודה תנינא בישראל כב"ד של ישראל ולא כב"ד של
גרים ורגיל ר"מ לומר דאותו (רב) שמואל בר (רב) יהודה היה בנו של
רב יהודה הינדוואה דאמרין בפ"ק דקידושין (דף נג:). דגר שאין לו יורשים הוה ונתגיייר ויהוה וננו ואינו נראה דא"כ בלא ישראל נמי
מייסבל אפי' בשאר דינין כיון דלאו אמו מישראל ואין לומר דליטרך לפסול אפי' לחליטה בני גרים בני גרים כיון שהורגתן וליתן
בקדושה ישראל יניחו כדאמרין בפ' נערה המאורסה הדומה וליתנה בקדושה ישראלית מעליה
היא וזכרן לומר דליטרך בישראל לפסול גר לחליטה אפילו אמו מישראל וכך שמואל בר יהודה אמו מישראל הוה:
אתך ברובין יך. אף על גב דמאתך נמי היו שייך למעוטי בעל מוס דמשה לאו בעל מוס הוה כדאמרין בפרק שאילו מומין
(דף לו) אס כן עשימו למשה בעל מוס מכל מקום לא הוה מסתבר למידרש אתך להכי אי לאו משום דכתיב ומוס אין כן:
המורה

(א) ואללתי מן הרוח טו: וכל סנהדרין שתי לרון. ונשאו אתך. נרשוקין ולא נרשם משא העם. אלא אלתקפתין דיתרו קאי והקל מעליך ונשאו וכו'. כרי שיהו רואין זה את זה. להיות
שומעין אפי' את חבירו ומחייבין לו עס זה עד שאלה הוראה סהלא. שאילו היו יושבין בצורה אלא בעגולה אין בני ראש השנה רואין בני סוף שנתו. ובעגולה שאלה כל היו יושבין כדי שיהא תקום לאלל ולכל. חורין ה. דברי
מחייבין ודברי מוכזבין. פלטי חייב ומי הטעם הוה. פלטי זכאי ומי הטעם הוה (מכילת דר).

מסורת הש"ס

1. לא תקח משפט
אבינו כרבינו
2. לא תהבה לו ולא
תשמע אליו ולא תחוס
עליו ולא תחמול
עמו כדאמרין בפרק
ההוא (דף טו:)
3. כלך יפה רעיוני וטו
אין קרן
4. ויאמר יי אל משה
אספה לי שבעים איש
מוקיי ישראל אשר
ידעת כי הם וקיי העם
ושטרו וקלחת אחם אל
אדל מנעו והרעו צו שם
במברב יא טו
עברך
5. ושפטו את העם בכל
עני הדין כל הרבה הרבה
ויבאו אליך וכל הרבה
הקטן ישפטו את הרבה
מיעליך ועשאו אתך.
שמות יח כב